

NOU **K**limatilpassing

The Norwegian governmental Committee on
Vulnerability and Adaptation

- some Aspects

Bakgrunn

- Klimaendringene er globale, effektene er lokale.
- Norge er på mange måter robust, men vil oppleve konsekvenser av klimaendringene.
- Regjeringen trenger råd om strategier for å møte klimakonsekvenser og behov for tilpasning

Hva gjør vi med klimautfordringen?

- Utslippsreduksjoner er viktigst!
- Klimaendringer kan føre til flere ekstreme hendelser
- Også gradvise endringer kan gi alvorlige konsekvenser
- Ingen klimaprognoser kan gi oss et nøyaktig framtidsbilde
- Men likevel:
Vi vet mer enn nok til å forstå at vi må handle nå!

Mål for NOUen

- Overordnet gjennomgang av **risiko** knyttet til klimaeffekter på ulike samfunnsområder
- Identifisere og drøfte **virkemidler** og **tiltak** for å redusere sårbarhet og styrke tilpassingsevnen
- Analysere av framvoksende **muligheter** som følge av klimaendringer
- Identifisere **satsningsområder** og **prioriteringer** av tiltak

Hovedfokus i mandatet

- **Helse og sikkerhet**
 - Folkehelse, dyrehelse og beredskapsarbeid
- **Fysisk infrastruktur og bygninger**
 - Konsekvensvurderinger og tiltak for byggenæringen
 - Vann og avløp, veier og jernbane
- **Næringsliv**
 - Sårbarhet og muligheter
- **Naturmiljø**
 - Vern som tilpasningsstrategi og marin og landbasert naturforvaltning

Utvalget skal også

- Drøfte usikkerhet som del av planlegging
- Identifisere tiltak som kan settes i verk raskt
- Stipulere langsiktige samfunnsøkonomiske kostnader og gevinster
- Utrede fordelingsmessige konsekvenser av klimaendringene
- Utrede forhold av betydning for tradisjonell samisk kultur og næringsliv
- Vurdere ansvars- og rollefordelingen mellom ulike forvaltningsnivå

Utvalget

Utvalgsleder Oddvar Flæte, Fylkesmann i S & F

Arne Bardalen

Direktør, Institutt for skog og landskap

Linda Dalen

Rådgiver, Direktoratet for Naturforvaltning (DN)

Helge Drange

Professor UiB og Bjerknessenteret

Ingeborg Gjærum

Leder, Natur og Ungdom (NU)

Inger Hanssen-Bauer

Seniorforsker, Meteorologisk institutt

Hege Hisdal

Seksjonssjef, Norges Vassdrags- og Energiverk (NVE)

Grete Hovelsrud

Seniorforsker, Cicero

Janne Karlsen

Avdelingsleder, Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Sverre Atle Larssen

Selvstendig næringsdrivende

Elisabeth Nyeggen

Avdelingsdirektør, Gjensidige NOR

Preben Ottesen

Avdelingsdirektør, Nasjonalt folkehelseinstitutt

Steinar Pedersen

Rektor, Samisk Høgskole

Gordana Petkovic

Sjefsingeniør, Statens vegvesen

Svein Sundby

Forskningsleder, Havforskningsinstituttet

Haakon Vennemo

Forskningsdirektør, Econ Pöyry

Jostein Aanestad

Rådmann i Sogndal Kommune

Status pr september 2009

- Rapport om klimasårbarhet og – konsekvenser levert av Cicero/Econ Pöyry/Vestlandsforskning kommet i august
- Samfunnsdialog
 - Regionale samlinger
 - Fagmøter
- Høsten 2009 lytte, våren 2010 mene
- Mer info på: <http://nou-klimatilpassing.no/>

Utvalgets arbeid: Barentshavet

- Utvalget vil blant annet bruke utredningene fra NorAcia som faggrunnlag for anbefalinger av tiltak knyttet til Barentsregionen (Loeng, red. 2008).
- Flere i utvalget med bakgrunn i forskning og praksis fra arktiske områder (Svein Sunby, Grete Hovelsrud, Inger Hanssen-Bauer, undertegnede)

Klimaendringer i Barentshavet

- Konsekvenser av økte CO₂-nivåer i atmosfæren og havet (Loeng , red. 2008)
- Både hav- og atmosfæreklimaet i og over Barentshavet har endret seg de siste årene
- Oppvarmingen i Arktis er ca dobbelt så stor som gjennomsnittet for hele kloden
- Forventer en vannstandsøkning på 18-20 cm fram mot 2050 og 45-65 cm fram mot 2100 på kysten av Troms og Finnmark

- At boreale (nordlige, ikke-arktiske) arter raskt vil kunne kolonisere Barentshavet er en relativt robust antagelse for et varmere klima
- Mange av de stedfaste artene som lever i nær tilknytning til sjøis er allerede i dag utsatt for reduksjon av tilgjengelige leveområder og begrensinger i mattilgang i enkelte områder i Arktis
- Sjøfugler som er avhengig av sjøis, som for eksempel ismåka, vil kunne få redusert sin utbredelse, og være truet på lang sikt

Miljø - samfunn

- Effekter av klima på økosystem kan ikke sees isolert fra andre påvirkningsfaktorer.
- Samvirke mellom klima og miljøgiftbelastning vil kunne påvirke kondisjon, helsetilstand og hormonstatus hos en rekke arter
- Utfordring å legge til rette for at forvaltningsstrategier kan tilpasses raske endringer i økosystemene dersom slike endringer inntreffer, og at de tar hensyn til lokale samfunnsmessige forhold.